

คำวินิจฉัยที่ ๒๓/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒๒/๒๕๕๔

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

วันที่ ๒๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

เรื่อง ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ และพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒
มาตรา ๑๑๔ มาตรา ๑๒๘ มาตรา ๑๔๘ และมาตรา ๑๕๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่

ศาลจังหวัดลำพูนส่งคำโต้แย้งของจำเลยที่ ๒ (นายนิยมหรือเปี้ยก กัลจาก) ในคดีอาญา
หมายเลขดำที่ ๒๒๘๕/๒๕๕๒ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑
ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

พนักงานอัยการจังหวัดลำพูน เป็นโจทก์ ยื่นฟ้องนายประสงค์หรือมานะ แก้วลือ ที่ ๑ และ
นายนิยมหรือเปี้ยก กัลจาก ที่ ๒ เป็นจำเลยในคดีอาญาต่อศาลจังหวัดลำพูน ฐานความผิดมั่วสุมกัน
ตั้งแต่สิบคนขึ้นไป กระทำการให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง โดยเป็นหัวหน้าในการกระทำความผิด
ร่วมกันปิดกั้นทางจราจรในลักษณะกีดขวางทางจราจร โดยเมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๕๒ จำเลยทั้งสอง
กับพวกมีจำนวนรวมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ได้บังอาจมั่วสุมกันปิดกั้นการจราจรบนถนนสายอำเภอเถิน-
ลำพูน-เชียงใหม่ บริเวณหน้าด่านกักกันสัตว์ บ้านห้วยหญ้าไซ ระหว่างหลักกิโลเมตรที่ ๒๘-๒๙
หมู่ที่ ๔ ตำบลดงคำ อำเภอเถิน จังหวัดลำพูน โดยใช้รถยนต์บรรทุกสิบล้อ จำนวน ๑ คัน ปิดกั้นถนน
และนั่งประท้วงบนถนน จนเป็นเหตุให้ประชาชนที่ใช้ยานพาหนะไม่สามารถเดินทางผ่านระหว่างอำเภอเถิน
จังหวัดลำปาง กับอำเภอเถิน จังหวัดลำพูน อันเป็นการกระทำให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง

และกีดขวางการจราจรโดยมิได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานจราจร ซึ่งจำเลยทั้งสองเป็นหัวหน้าหรือเป็นผู้มีหน้าที่สั่งการในการปิดกั้นถนน ในชั้นสอบสวนจำเลยทั้งสองให้การปฏิเสธ อ้างว่าเป็นการใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ โจทก์ถือว่าการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ และมาตรา ๒๑๕ และพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ มาตรา ๑๒๘ มาตรา ๑๔๘ และมาตรา ๑๕๒ ขอให้ศาลจังหวัดลำพูนพิจารณาพิพากษาลงโทษจำเลยทั้งสอง

จำเลยทั้งสองให้การปฏิเสธ และจำเลยที่ ๒ ยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดลำพูนขอให้ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ และพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ มาตรา ๑๒๘ มาตรา ๑๔๘ และมาตรา ๑๕๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ เนื่องจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวได้กำหนดสิทธิขั้นพื้นฐานของชนชาวไทย โดยให้เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ รวมทั้งให้มีหน้าที่ในการปกป้องการปกครองในระบอบประชาธิปไตยไว้อย่างชัดเจน การชุมนุมของจำเลยทั้งสองกับพวก ถือว่าเป็นการชุมนุมภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เป็นสิ่งที่บุคคลทั่วไปจะพึงกระทำได้ และไม่ใช่ว่าการมั่วสุมเพื่อก่อการวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง

ศาลจังหวัดลำพูนเห็นว่ายังไม่มีคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัติดังกล่าว จึงส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง หรือไม่ เห็นว่า ตามคำร้องมีประเด็นโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ และพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ มาตรา ๑๒๘ มาตรา ๑๔๘ และมาตรา ๑๕๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับบทบัญญัตินี้มาก่อน กรณีจึงต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง ประกอบข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๑๗ (๑๓) จึงมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

ระหว่างพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๔๔-๔๕/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๔ วินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๖๓ ต้องด้วยหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยซ้ำอีก

ส่วนประเด็นที่ว่า พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๔๘ และมาตรา ๑๕๒ ขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ หรือไม่ เห็นว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว เป็นบทบัญญัติว่าด้วยบทกำหนดโทษ ซึ่งโดยเนื้อหาของบทกำหนดโทษนี้ไม่มีกรณีที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตราใดได้

คงมีประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยเพียงว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่ และพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๒๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๙ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยมาตรา ๒๙ เป็นบทบัญญัติในส่วนที่ ๑ บททั่วไป ซึ่งเป็นบทบัญญัติคุ้มครองและรับรองว่าการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้ และเท่าที่จำเป็น และการจำกัดสิทธิและเสรีภาพจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ โดยกฎหมายดังกล่าวต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป มิได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ เป็นบทบัญญัติในส่วนที่ ๑๑ เสรีภาพในการชุมนุมและการสมาคม ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่รับรองเสรีภาพของบุคคลในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ การจำกัดเสรีภาพดังกล่าว จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะในกรณีการชุมนุมสาธารณะ และเพื่อคุ้มครองความสะดวกของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย ในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือประกาศใช้กฎอัยการศึก เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบตามมาตรานี้ จึงหมายถึง เสรีภาพในการชุมนุมรวมกลุ่มกันเพื่อสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน หรือเพื่อเรียกร้องแสดงความคิดเห็นต่อรัฐ โดยการชุมนุมนั้นจะต้องมีวัตถุประสงค์ที่สุจริตไม่ก่อให้เกิดความวุ่นวายในบ้านเมืองหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อย ของบ้านเมือง การใช้เสรีภาพตามมาตรานี้พึงใช้ตามกรอบที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ และกฎหมายอื่น

กำหนดโดยเคารพสิทธิของผู้อื่น จะต้องไม่ใช่เสรีภาพนั้นไปละเมิดสิทธิของบุคคลอื่นให้ได้รับความเดือดร้อน เช่น การแสดงความคิดเห็นไปในทางดูหมิ่นหรือหมิ่นประมาทผู้อื่น การกล่าวเท็จเพื่อให้บุคคลอื่นเสียหาย การปิดถนน ปิดทางเข้าที่พักของบุคคลอื่น กีดขวางทางสาธารณะจนเกินความจำเป็น บุกรุกหรือทำลายทรัพย์สินของรัฐหรือเอกชน ซึ่งล้วนเป็นการใช้เสรีภาพนอกกรอบของกฎหมาย ไม่ต้องด้วยเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญทั้งสิ้น ดังนั้น ผู้ชุมนุมจึงต้องระมัดระวังให้การชุมนุมอยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย มิฉะนั้นหากมีการก่อความวุ่นวาย ใช้กำลังขว้างปาทำลายสิ่งของของบุคคลอื่น หรือกีดขวางทางสัญจร จนเกิดความเดือดร้อนรำคาญอาจเป็นความผิดตามกฎหมายได้ เช่น ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง พ.ศ. ๒๕๓๓ เป็นต้น

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ เป็นบทบัญญัติในส่วนที่ ๑๓ สิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นบทบัญญัติรับรองให้บุคคลมีสิทธิต่อต้านโดยสันติวิธีซึ่งการกระทำใด ๆ ที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๐ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๔ ว่าด้วยหน้าที่ของชนชาวไทย ซึ่งเป็นบทบัญญัติกำหนดหน้าที่ของชนชาวไทยโดยให้บุคคลมีหน้าที่พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ประมวลกฎหมายอาญาเป็นกฎหมายที่รัฐจำเป็นต้องใช้เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนอันเป็นประโยชน์ด้านความมั่นคงของประเทศ โดยเป็นบทบัญญัติกำหนดเกี่ยวกับลักษณะการกระทำที่เป็นความผิดและโทษอันเป็นความรับผิดชอบทางอาญา โดยมาตรา ๒๑๕ เป็นบทบัญญัติความผิดลักษณะ ๕ ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ผู้ใดมีวุ่นวายตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้าย ชูเชิญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ วรรคสอง บัญญัติว่า ถ้าผู้กระทำความผิดคนหนึ่งคนใดมีอาวุธ บรรดาผู้ที่กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และวรรคสาม บัญญัติว่า

ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นหัวหน้า หรือเป็นผู้มีหน้าที่สั่งการในการกระทำความผิดนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เห็นได้ว่า สิทธิตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ เป็นสิทธิของชนชาวไทยที่จะต่อต้านโดยสันติวิธีซึ่งการกระทำใด ๆ ที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยมีเจตนารมณ์ที่จะป้องกันมิให้มีการกระทำใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิชอบด้วยรัฐธรรมนูญ สำหรับหน้าที่ของชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๐ เป็นหน้าที่ในการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ เมื่อพิจารณาประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ อันเป็นบทบัญญัติความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมการกระทำของบุคคลที่อาจจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยขึ้นในบ้านเมือง อันเป็นการคุ้มครองความสงบสุขของประชาชน บทบัญญัติดังกล่าวมิได้มุ่งหมายหรือมีลักษณะเป็นการขัดขวางการใช้สิทธิและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ แต่อย่างใด เพราะการใช้สิทธิและหน้าที่ของบุคคลยังต้องอยู่ในกรอบของรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ จึงเป็นไปตามเจตนารมณ์ที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ บัญญัติไว้แล้วว่ากระทำได้ กล่าวคือ เป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพเท่าที่จำเป็น มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป มิได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง และไม่กระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญของสิทธิของบุคคลในการต่อต้านโดยสันติวิธี และมีได้เป็นการขัดแย้งต่อหน้าที่ของบุคคลในการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ ดังนั้น ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๒๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒ มีเจตนารมณ์ในการประกาศใช้ว่า เนื่องจากการคมนาคมและขนส่งทางบกได้เจริญก้าวหน้าขยายตัวไปทั่วประเทศและเชื่อมโยงไปยังประเทศใกล้เคียง และจำนวนยานพาหนะในท้องถนนและทางหลวงได้ทวีจำนวนขึ้นเป็นลำดับ ประกอบกับประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาว่าด้วยการจราจรทางถนนและพิธีสารว่าด้วยเครื่องหมายและสัญญาณตามถนน

เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการจราจรและจำนวนยานพาหนะที่เพิ่มขึ้น และเพื่อความปลอดภัยแก่ชีวิตร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ จึงเป็นกฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับการจราจรและเป็นกฎหมายที่จำเป็นที่รัฐต้องใช้เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนบนถนน โดยกำหนดมาตรการเพื่อความปลอดภัยและลดอันตรายที่อาจเกิดขึ้นแก่ผู้ขับขี่ ผู้โดยสาร เพื่อให้การจราจรมีความปลอดภัยแก่ชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชน ทั้งเป็นกฎหมายที่กำหนดลักษณะการกระทำที่เป็นความผิดและโทษอันเป็นความรับผิดชอบทางอาญาไว้ โดยมาตรา ๑๑๔ อยู่ในลักษณะ ๑๔ ว่าด้วยสัตว์และสิ่งของในทาง ความในวรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ห้ามมิให้ผู้ใดวาง ตั้ง ยื่น หรือแขวนสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือกระทำด้วยประการใด ๆ ในลักษณะที่เป็นการกีดขวางการจราจร เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานจราจร แต่เจ้าพนักงานจราจรจะอนุญาตได้ต่อเมื่อมีเหตุอันจำเป็นและเป็นการชั่วคราวเท่านั้น วรรคสอง บัญญัติว่า ผู้ฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่งนอกจากจะมีความผิดตามมาตรา ๑๔๘ แล้ว เจ้าพนักงานจราจรมีอำนาจสั่งให้ผู้ฝ่าฝืนรื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายสิ่งกีดขวางดังกล่าวได้ ถ้าไม่ยอมรื้อถอนหรือเคลื่อนย้าย ให้เจ้าพนักงานจราจรมีอำนาจรื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายได้ ส่วนมาตรา ๑๒๘ อยู่ในลักษณะ ๑๗ ว่าด้วยเบ็ดเตล็ด บัญญัติว่า ห้ามมิให้ผู้ใดวาง เท หรือทิ้งเศษแก้ว ตะปู ลวด น้ำมันหล่อลื่น กระจกหรือสิ่งอื่นใด หรือกระทำด้วยประการใด ๆ บนทางอันอาจทำให้เกิดอันตรายหรือเสียหายแก่ยานพาหนะหรือบุคคล หรือเป็นการกีดขวางการจราจร เมื่อพิจารณาบทบัญญัติทั้งสองมาตราที่กำหนดลักษณะการกระทำไว้ โดยมาตรา ๑๑๔ ให้การกระทำที่เป็นความผิดต้องเป็นลักษณะกีดขวางการจราจร เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานจราจร และกำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตไว้ด้วยว่าต้องมีเหตุอันจำเป็นและเป็นการชั่วคราวเท่านั้น ส่วนมาตรา ๑๒๘ ให้การกระทำที่เป็นความผิดต้องเป็นการกระทำบนทางอันอาจทำให้เกิดอันตรายหรือเสียหาย แม้รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ ได้รับรองเสรีภาพของบุคคลในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ แต่ก็มีได้รับรองโดยไม่มีเงื่อนไข ทั้งนี้การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวสามารถกระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะในกรณีการชุมนุมสาธารณะ และเพื่อคุ้มครองความสงบของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ เป็นต้น เมื่อบทบัญญัติทั้งสองมาตรากำหนดให้การกระทำที่เป็นการกีดขวางการจราจรหรืออาจทำให้เกิดอันตรายหรือเสียหาย ซึ่งการกระทำดังกล่าวกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนอันเป็นประโยชน์ส่วนรวม เป็นความผิดที่ต้องรับโทษทางอาญา บทบัญญัติทั้งสองมาตราจึงมีวัตถุประสงค์

ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน เพื่อคุ้มครองประชาชนให้มีความปลอดภัยในชีวิตร่างกาย และทรัพย์สิน ซึ่งสอดคล้องกับการคุ้มครองความสะดวกของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ และการคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพของผู้ชุมนุมตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ บุคคลยังมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ และปราศจากอาวุธได้ครบเท่าที่ไม่กระทำการที่เป็นความผิดตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ เห็นได้ว่า เสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ตามมาตรา ๖๓ รัฐธรรมนูญบัญญัติให้เสรีภาพดังกล่าวอาจถูกจำกัดได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญมาตรานั้น ๆ ซึ่งหมายความว่าแม้บุคคลจะมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ แต่สิทธิและเสรีภาพ ของบุคคลดังกล่าว ยังต้องอยู่ในกรอบของรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่นด้วย พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๒๘ จึงเป็นบทบัญญัติที่เป็นไปตามเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ บัญญัติไว้ กล่าวคือ เป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ แห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ของกฎหมาย อีกทั้งเป็นบทบัญญัติที่มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับ แก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง และไม่กระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญ แห่งเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ตามมาตรา ๖๓ อีกทั้งไม่กระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญแห่งสิทธิ ของบุคคลในการต่อต้านโดยสันติวิธีซึ่งการกระทำใด ๆ ที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และมีได้เป็นการขัดแย้งต่อหน้าที่ของบุคคล ในการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ ดังนั้น พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ มาตรา ๑๒๘ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ ไม่ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ และพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๒๘ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐

นายวสันต์ สร้อยพิสุทธิ์

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

นายจรัญ ภักดีธนากุล

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจรูญ อินทจาร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายเฉลิมพล เอกอุรุ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายชัช ชลวร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายณรงค์ มาประณีต

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายบุญส่ง กุลบุปผา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายวสันต์ สร้อยพิสุทธิ์ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๓/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒๒/๒๕๕๕

วันที่ ๒๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

ประเด็นวินิจฉัย

๑. ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่

๒. พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๒๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่

ความเห็น

ในประเด็นข้อที่ ๑ เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๙ เป็นสิทธิของบุคคลในการต่อต้านโดยสันติวิธีต่อการกระทำใด ๆ ที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และมาตรา ๗๐ เป็นหน้าที่ของชนชาวไทย ในการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่วนประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน โดยมีให้มั่วสุมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง เห็นได้ในเบื้องต้นว่า การกระทำอันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ เป็นการกระทำที่มีใช้ “สันติวิธี” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และการทำหน้าที่ของชนชาวไทย ในการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๐ นั้น ก็ต้องอยู่ภายในกรอบแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ จะใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายใด ๆ มิได้

เว้นแต่จะเป็นไปตามกฎหมาย เช่น การกระทำโดยป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือกระทำด้วยความจำเป็น ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๖๘ และมาตรา ๖๙ เป็นต้น ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ จึงมิใช่บทบัญญัติที่ตัดสิทธิของบุคคลให้ต่อต้านโดยสันติวิธีต่อการกระทำใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ ในการปกครองประเทศโดยวิธีทางที่มีชอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และมีใช่บทบัญญัติที่ลิดรอนหน้าที่ ของบุคคลในการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๐ แต่อย่างใด

ส่วนในประเด็นข้อ ๒ เป็นเรื่องการควบคุมการกระทำบางอย่าง เพื่อความสะดวกรวดเร็วกว่าการพิจารณา และเพื่อมิให้เกิดขวางการจราจรของผู้ใช้ทาง โดยพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ ห้ามวาง ตั้ง ยื่น หรือแขวนสิ่งของหรือกระทำด้วยประการใด ๆ เกี่ยวกับสิ่งของในทางมิให้มีลักษณะ เป็นการกีดขวางการจราจร ส่วนมาตรา ๑๒๘ เป็นบทบัญญัติห้ามวาง หรือเท หรือทิ้งสิ่งของจำพวกเศษแก้ว ตะปู ลวด น้ำมันหล่อลื่น กระจกหรือสิ่งอื่นใด หรือกระทำด้วยประการใด ๆ บนทางอันอาจทำให้เกิดอันตราย หรือเสียหายแก่ยานพาหนะหรือบุคคล หรือเป็นการกีดขวางการจราจร บทบัญญัติในสองมาตราดังกล่าว มิได้ขัดขวางการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ อันสอดคล้องกับหลักการคุ้มครองความสะดวกรวด เร็วของประชาชนที่จะใช้ทางสาธารณะ และมีได้จำกัดสิทธิของบุคคลที่จะต่อต้านโดยสันติวิธีต่อการกระทำใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศด้วยวิธีทางที่ไม่ชอบ ทั้งมิได้เป็นการลิดรอนหน้าที่ของบุคคล ในการพิทักษ์ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุขแต่ประการใด แม้จะเป็นกรณีจำกัดสิทธิของบุคคลอยู่บ้าง แต่ก็ยังเป็นไปตามอำนาจที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ ให้อำนาจ ซึ่งไม่กระทบกระเทือนถึงสาระสำคัญของสิทธิ และการบังคับใช้เป็นการทั่วไป มิใช่บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ จึงแสดงว่าการใช้สิทธิและหน้าที่ของบุคคล ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ ต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายอื่น และต้องไม่ทำให้เป็นการละเมิดหรือรบกวนสิทธิของบุคคลอื่นด้วย มิใช่ใช้สิทธิและหน้าที่จนก่อให้เกิด ความเดือดร้อนแก่ประชาชน หรือล่วงละเมิดสิทธิของผู้ใด ซึ่งสอดคล้องกับหลักกฎหมายทั่วไป และหลักการเคารพในสิทธิและหน้าที่ซึ่งกันและกัน

อาศัยเหตุผลดังกล่าวมา จึงมีความเห็นว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ ไม่ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐

และพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๒๘ ก็ไม่ขัดหรือแย้ง
ต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๙
และมาตรา ๗๐

นายวสันต์ สร้อยพิสุทธิ์

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายเจริญ ภัทธีธนากุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๓/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒๒/๒๕๕๕

วันที่ ๒๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ และพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๒๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๙ เป็นบทบัญญัติที่อยู่ในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยมาตรา ๒๙ อยู่ในส่วนที่ ๑ บททั่วไป เป็นบทบัญญัติทั่วไปที่ห้ามการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยรับรองไว้ เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะที่ออกมาจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ แต่ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและไม่กระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้น การห้ามจำกัดสิทธิและเสรีภาพจึงมิได้เป็นการห้ามโดยเด็ดขาด หากมีกฎหมายเฉพาะที่รัฐธรรมนูญให้อำนาจตราขึ้นเพื่อวางหลักเกณฑ์ในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลในกรณีนั้นก็ย่อมถูกจำกัดได้โดยผลแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการนั้นเท่าที่จำเป็น และมีได้กระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพดังกล่าว

มาตรา ๖๓ อยู่ในส่วนที่ ๑๑ ว่าด้วยเสรีภาพในการชุมนุมและการสมาคม โดยมีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองเสรีภาพของประชาชนในการชุมนุม โดยกำหนดให้บุคคลมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำได้ เฉพาะเมื่อมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายให้อำนาจไว้ ทั้งนี้ เพื่อคุ้มครองประชาชนให้ได้รับความสะดวกในการใช้ที่สาธารณะ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม หรือในระหว่างเวลาที่มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก การใช้เสรีภาพตามมาตรานี้จึงต้องใช้ภายในกรอบของกฎหมายโดยให้เคารพสิทธิของผู้อื่น ไม่ไปละเมิดสิทธิของบุคคลอื่นให้ได้รับความเดือดร้อน

มาตรา ๖๙ เป็นบทบัญญัติในส่วนที่ ๑๓ สิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญ ตราขึ้นเพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลให้สามารถต่อต้านโดยสันติวิธีหรือโดยสงบซึ่งการกระทำใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศที่มีได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

ส่วนมาตรา ๗๐ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๔ ว่าด้วยหน้าที่ของชนชาวไทย ตราขึ้นเพื่อกำหนดให้เป็นหน้าที่ของบุคคลทุกคนในการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยประการแรกมีว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่

เห็นว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ อยู่ในลักษณะ ๕ ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน เป็นบทบัญญัติที่กำหนดลักษณะการกระทำที่เป็นความผิดและโทษทางอาญาไว้ว่า ผู้ใดมั่วสุมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้าย ชูเชิญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง ผู้นั้นมีความผิดและต้องรับโทษ ถ้าผู้กระทำความผิดคนหนึ่งคนใดมีอาวุธ บรรดาผู้ที่กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น และถ้าผู้กระทำความผิดเป็นหัวหน้าหรือเป็นผู้มีหน้าที่สั่งการในการกระทำความผิดนั้นยิ่งต้องรับโทษที่หนักขึ้น บทบัญญัตินี้ดังกล่าวมีเจตนาป้องกันมิให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง เพื่อให้เกิดความสงบสุขของประชาชน

แม้บทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ จะเป็นบทบัญญัติที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนก็ตาม แต่ก็ไม่ได้เป็นไปในทางจำกัดสิทธิของบุคคลในการที่จะต่อต้านโดยสันติวิธีต่อการกระทำใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศด้วยวิถีทางที่มีชอบ ดังที่รัฐธรรมนูญบัญญัติรับรองสิทธิไว้ในมาตรา ๖๙ ทั้งยังมีได้เป็นบทบัญญัติที่ไปลดรอนหน้าที่รับผิดชอบของบุคคลในการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๐ ดังนี้ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ จึงไม่ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยประการที่สองว่า พระราชบัญญัติจรรยาทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๒๘ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่

พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ตราขึ้นเพื่อมุ่งคุ้มครองความปลอดภัยแก่ชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชน ที่จะต้องให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพการจราจรและจำนวนยานพาหนะ ที่เพิ่มขึ้นตามสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลง โดยการบังคับให้เจ้าของรถและผู้ขับขี่ปฏิบัติตาม ซึ่งได้บัญญัติเกี่ยวกับลักษณะของรถที่ใช้ทาง การใช้ไฟหรือเสียงสัญญาณของรถ การบรรทุก สัญญาณจราจร และเครื่องหมายจราจร การใช้ทางเดินรถ และได้กำหนดรายละเอียดในการขับรถ การขับแข่ง และการผ่านชั้นหน้า การออกรถ การเลี้ยวรถ และการกลับรถ ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ใช้รถถือปฏิบัติ ให้เป็นไปในลักษณะเดียวกัน นอกจากนี้ยังได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานจราจรและพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการควบคุม ดูแล และจัดการจราจร ทั้งนี้ กฎหมายได้กำหนดบทลงโทษต่อผู้ฝ่าฝืนไว้ด้วยเพื่อให้ การบังคับใช้กฎหมายดียิ่งขึ้น

สำหรับมาตรา ๑๑๔ ซึ่งบัญญัติอยู่ในลักษณะ ๑๔ ว่าด้วยสัตว์และสิ่งของในทาง วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดวาง ตั้ง ยื่น หรือแขวนสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือกระทำด้วยประการใด ๆ ในลักษณะ ที่เป็นการกีดขวางการจราจร เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานจราจร แต่เจ้าพนักงานจราจร จะอนุญาตได้ต่อเมื่อมีเหตุอันจำเป็นและเป็นการชั่วคราวเท่านั้น” วรรคสอง บัญญัติว่า “ผู้ฝ่าฝืน บทบัญญัติในวรรคหนึ่ง นอกจากจะมีความผิดตามมาตรา ๑๔๘ แล้ว เจ้าพนักงานจราจรมีอำนาจ สั่งให้ผู้ฝ่าฝืนรื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายสิ่งกีดขวางดังกล่าวได้ ถ้าไม่ยอมรื้อถอนหรือเคลื่อนย้าย ให้เจ้าพนักงานจราจรมีอำนาจรื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายได้” ซึ่งมาตรา ๑๑๔ นี้มิได้บัญญัติไว้เด็ดขาด มีข้อยกเว้นให้กระทำได้หากมีเหตุอันจำเป็นโดยอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่เจ้าพนักงานจราจรจะอนุญาตได้ เป็นการชั่วคราว ส่วนมาตรา ๑๒๘ บัญญัติอยู่ในลักษณะ ๑๗ ว่าด้วยบทเบ็ดเตล็ด บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดวาง เท หรือทิ้งเศษแก้ว ตะปู ลวด น้ำมันหล่อลื่น กระจกหรือสิ่งอื่นใด หรือกระทำ ด้วยประการใด ๆ บนทางอันอาจทำให้เกิดอันตรายหรือเสียหายแก่ยานพาหนะหรือบุคคล หรือเป็นการกีดขวาง การจราจร” มาตรา ๑๒๘ นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความสะดวกและความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน ของสาธารณชน อันเป็นการคุ้มครองบุคคลอื่นที่ไม่ได้เข้าร่วมชุมนุมด้วยให้สามารถใช้รถใช้ถนน ในทางสาธารณะได้ตามสมควรตรงตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัตินี้

เห็นว่า รัฐธรรมนูญได้บัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนให้มีเสรีภาพในการชุมนุมมานานแล้ว เพราะสะท้อนให้เห็นว่าประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้น เสรีภาพในการชุมนุมเป็นเสรีภาพ

ที่มีความสำคัญต่อประชาชนในการรวมพลังแสดงความคิดเห็นของตนต่อสังคมและรัฐ โดยการชุมนุมนั้นจะต้องมีวัตถุประสงค์ที่สุจริตไม่ก่อให้เกิดความวุ่นวายในบ้านเมืองหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง การใช้เสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ นี้จึงต้องใช้ภายในกรอบของกฎหมายโดยเคารพสิทธิของผู้อื่น และจะต้องไม่ใช่เสรีภาพนั้นไปละเมิดสิทธิของบุคคลอื่นให้ได้รับความเดือดร้อน เช่น การแสดงความคิดเห็นไปในทางดูหมิ่นหรือหมิ่นประมาทผู้อื่น การกล่าวเท็จเพื่อให้บุคคลอื่นเสียหาย การปิดถนน ปิดทางเข้าที่พักของบุคคลอื่น กีดขวางทางสาธารณะจนเกินความจำเป็น บุกรุกหรือทำลายทรัพย์สินของรัฐหรือเอกชน ล้วนเป็นการใช้เสรีภาพนอกกรอบของกฎหมาย ไม่ต้องด้วยเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญทั้งสิ้น ดังนี้แล้ว บทบัญญัติตามมาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๒๘ แม้จะมีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพอยู่บ้าง แต่ก็เพื่อรักษาประโยชน์สาธารณะรวมทั้งความสงบสุข ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของประชาชน และสังคมส่วนรวม ทั้งเป็นการกระทำเพียงเท่าที่จำเป็น และไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญให้ไว้ ถือว่าเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่อยู่ในขอบเขตของข้อยกเว้นรัฐธรรมนูญให้กระทำได้ จึงมิได้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๖๓ ทั้งยังไม่ได้จำกัดสิทธิของบุคคลในอันที่จะต่อต้านโดยสันติวิธีต่อการกระทำใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศด้วยวิถีทางที่มีชอบ และไม่ได้ขัดแย้งต่อหน้าที่ของบุคคลทุกคนในการพิทักษ์รักษาชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขแต่อย่างใด จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐

นายจรัญ ภักดีธนากุล

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายจรรยา อินทจาร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๓/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒๒/๒๕๕๕

วันที่ ๒๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ และพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒
มาตรา ๑๑๔ มาตรา ๑๒๘ มาตรา ๑๔๘ และมาตรา ๑๕๒ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙
มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๔ และมาตรา ๗๐ หรือไม่

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๒๙ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้
เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น
และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง
หรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจ
ในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหมายที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ
แห่งกฎหมายด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๖๓ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
เฉพาะในกรณีการชุมนุมสาธารณะ และเพื่อคุ้มครองความสะดวกของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ
หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม หรือในระหว่างเวลา
ที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก

มาตรา ๖๙ บุคคลย่อมมีสิทธิต่อต้านโดยสันติวิธีซึ่งการกระทำใด ๆ ที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๗๐ บุคคลมีหน้าที่พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้

ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๒๑๕ ผู้ใดมีวามุสุมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้าย ชูเหตุว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิดคนหนึ่งคนใดมีอาวุธ บรรดาผู้ที่กระทำความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นหัวหน้า หรือเป็นผู้มีหน้าที่สั่งการในการกระทำความผิดนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๑๑๔ ห้ามมิให้ผู้ใดวาง ตั้ง ยื่น หรือแขวนสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือกระทำด้วยประการใด ๆ ในลักษณะที่เป็นการกีดขวางการจราจร เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานจราจร แต่เจ้าพนักงานจราจรจะอนุญาตได้ต่อเมื่อมีเหตุอันจำเป็นและเป็นการชั่วคราวเท่านั้น

ผู้ฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง นอกจากจะมีความผิดตามมาตรา ๑๔๘ แล้ว เจ้าพนักงานจราจรมีอำนาจสั่งให้ผู้ฝ่าฝืนรื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายสิ่งกีดขวางดังกล่าวได้ ถ้าไม่ยอมรื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายให้เจ้าพนักงานจราจรมีอำนาจรื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายได้

มาตรา ๑๒๘ ห้ามมิให้ผู้ใดวาง เท หรือทิ้งเศษแก้ว ตะปู ลวด น้ำมันหล่อลื่น กระจก หรือสิ่งอื่นใด หรือกระทำด้วยประการใด ๆ บนทางอันอาจทำให้เกิดอันตรายหรือเสียหายแก่ยานพาหนะหรือบุคคล หรือเป็นการกีดขวางการจราจร

มาตรา ๑๔๘ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๐ มาตรา ๓๖

มาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๔ มาตรา ๕๑ มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๕
วรรคหนึ่ง มาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ มาตรา ๖๐ มาตรา ๖๒ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๘ มาตรา ๖๙
มาตรา ๗๐ มาตรา ๗๑ มาตรา ๗๓ วรรคสอง มาตรา ๗๔ มาตรา ๗๖ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔
มาตรา ๘๗ มาตรา ๘๘ มาตรา ๙๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๙๗ มาตรา ๑๐๑ มาตรา ๑๐๗
มาตรา ๑๐๘ มาตรา ๑๐๙ มาตรา ๑๑๐ มาตรา ๑๑๑ มาตรา ๑๑๒ มาตรา ๑๑๔ วรรคหนึ่ง
มาตรา ๑๑๘ มาตรา ๑๑๙ มาตรา ๑๒๐ มาตรา ๑๒๑ มาตรา ๑๒๒ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม
มาตรา ๑๒๓ มาตรา ๑๒๔ มาตรา ๑๒๖ มาตรา ๑๒๙ หรือมาตรา ๑๓๓ ต้องระวางโทษ
ปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

ถ้าผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์กระทำความผิดตามมาตรา ๑๒๒ วรรคสอง ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษ
เป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๕๒ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๗ มาตรา ๑๐ ทวิ มาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง
มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๖ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ (๑) มาตรา ๒๔
มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๙ มาตรา ๔๙ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๖ มาตรา ๖๔ มาตรา ๖๗
วรรคหนึ่ง มาตรา ๗๓ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม มาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง มาตรา ๘๕ มาตรา ๘๖
มาตรา ๘๙ วรรคหนึ่ง มาตรา ๙๐ มาตรา ๙๑ มาตรา ๙๒ มาตรา ๙๓ มาตรา ๙๔ วรรคหนึ่ง
มาตรา ๙๕ มาตรา ๙๙ มาตรา ๑๒๗ มาตรา ๑๒๘ หรือมาตรา ๑๓๐ หรือไม่ปฏิบัติตามประกาศ
ที่อธิบดีกำหนดตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง หรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๗๗ วรรคสอง
หรือมาตรา ๙๖ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

ความเห็น

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิ
และเสรีภาพของชนชาวไทย ส่วนที่ ๑ บททั่วไป ที่บัญญัติคุ้มครองและรับรองว่าการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ
ของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ
จะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ โดยกฎหมายดังกล่าวต้องมีผลใช้บังคับ
เป็นการทั่วไป มิได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง

ทั้งต้องระบุงบพบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ส่วนที่ ๑๑ เสรีภาพในการชุมนุม และการสมาคม ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่รับรองเสรีภาพของบุคคลในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะในกรณี การชุมนุมสาธารณะ และเพื่อคุ้มครองความสงบของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ หรือเพื่อรักษา ความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศ สถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบตามมาตรานี้ จึงหมายถึงเสรีภาพ ในการชุมนุมรวมกลุ่มกันเพื่อสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน หรือเพื่อเรียกร้องแสดงความคิดเห็นต่อรัฐ โดยการชุมนุมนั้นจะต้องมีวัตถุประสงค์ที่สุจริตไม่ก่อให้เกิดความวุ่นวายในบ้านเมืองหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อย ของบ้านเมือง การใช้เสรีภาพตามมาตรานี้พึงใช้ภายในกรอบของกฎหมายโดยเคารพสิทธิของผู้อื่น และจะต้องไม่ใช่เสรีภาพนั้นไปละเมิดสิทธิของบุคคลอื่นให้ได้รับความเดือดร้อน เช่น การแสดงความคิดเห็น ไปในทางดูหมิ่นหรือหมิ่นประมาทผู้อื่น การกล่าวเท็จเพื่อให้เกิดความเสียหาย การปิดถนน ปิดทางเข้าที่พัก ของบุคคลอื่น กีดขวางทางสาธารณะจนเกินความจำเป็น บุกรุกหรือทำลายทรัพย์สินของรัฐหรือเอกชน ล้วนเป็นการใช้เสรีภาพนอกกรอบของกฎหมาย ไม่ต้องด้วยเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญทั้งสิ้น ดังนั้น ผู้ชุมนุมจึงต้องระมัดระวังให้การชุมนุมอยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย มิฉะนั้นหากมีการก่อความวุ่นวาย ใช้กำลังขว้างปาทำลายสิ่งของของบุคคลอื่น หรือกีดขวางทางสัญจรจนเกิดความเดือดร้อนรำคาญ อาจเป็นความผิดตามกฎหมายต่าง ๆ ได้ เช่น ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง พ.ศ. ๒๔๙๓ เป็นต้น ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ เป็นบทบัญญัติในส่วนที่ ๑๓ สิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญ โดยตราขึ้นเพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลให้สามารถต่อต้านโดยสันติวิธีต่อการกระทำใด ๆ เพื่อให้ได้มา ซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศด้วยวิถีทางที่มีชอบ ส่วนมาตรา ๗๐ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๔ ว่าด้วยหน้าที่ของชนชาวไทย โดยตราขึ้นเพื่อกำหนดให้เป็นหน้าที่ของบุคคลทุกคนในการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สำหรับประมวลกฎหมายอาญาเป็นบทบัญญัติกำหนดเกี่ยวกับลักษณะการกระทำที่เป็นความผิด และโทษอันเป็นความรับผิดชอบทางอาญา โดยมาตรา ๒๑๕ เป็นบทบัญญัติความผิดลักษณะ ๕ ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน โดยมาตรา ๒๑๕ บัญญัติว่า ผู้ใดมั่วสุมกัน

ตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้าย ชูเชี่ยวว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด ให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง ผู้นั้นมีความผิดและต้องรับโทษ ถ้าผู้กระทำความผิดคนหนึ่งคนใดมีอาชญากรรม ผู้ที่กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น และถ้าผู้กระทำความผิดเป็นหัวหน้า หรือเป็นผู้มีหน้าที่สั่งการในการกระทำความผิดนั้นยังต้องรับโทษที่หนักขึ้น

พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นกฎหมายหลักที่บัญญัติเกี่ยวกับการจราจร กฎหมายฉบับนี้ตราขึ้นเพื่อบังคับให้เจ้าของรถและผู้ขับขี่ปฏิบัติตาม โดยบัญญัติเกี่ยวกับลักษณะของรถที่ใช้ทางการใช้ไฟหรือเสียงสัญญาณของรถ การบรรทุก สัญญาณจราจรและเครื่องหมายจราจร การใช้ทางเดินรถ และได้กำหนดรายละเอียดในการขับรถ การขับแข่งและการผ่านขึ้นหน้า การออกรถ การเลี้ยวรถ และการกลับรถ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ใช้รถถือปฏิบัติให้เป็นไปในลักษณะเดียวกัน นอกจากนี้ยังได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานจราจรและพนักงานเจ้าหน้าที่ในการควบคุม ดูแล และจัดการจราจร ทั้งนี้กฎหมายได้กำหนดบทลงโทษต่อผู้ฝ่าฝืนเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายดียิ่งขึ้น

พิจารณาคำร้องแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๔๔-๔๕/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๔ แล้วว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๖๓ กรณีจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยอีกว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๖๓ หรือไม่ จึงมีประเด็นโต้แย้งเพียงว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ และพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ มาตรา ๑๒๘ มาตรา ๑๔๘ และมาตรา ๑๕๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ เป็นบทบัญญัติเพื่อให้เกิดความสงบสุขของประชาชนและเป็นบทบัญญัติที่มีได้ตัดสิทธิของบุคคลให้สามารถต่อต้านโดยสันติวิธีต่อการกระทำใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศด้วยวิถีทางที่มีชอบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ อีกทั้งมิได้ลิดรอนหน้าที่ของบุคคลในการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๐ แต่ประการใด ดังนั้น ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ จึงมิได้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐

สำหรับพระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ บัญญัติอยู่ในลักษณะ ๑๔ ว่าด้วยสัตว์และสิ่งของในทาง มาตรา ๑๑๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดวาง ตั้ง ยื่น หรือแขวนสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือกระทำด้วยประการใด ๆ ในลักษณะที่เป็นการกีดขวางการจราจร เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานจราจร แต่เจ้าพนักงานจราจรจะอนุญาตได้ต่อเมื่อมีเหตุอันจำเป็นและเป็นการชั่วคราวเท่านั้น” วรรคสอง บัญญัติว่า “ผู้ฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง นอกจากจะมีความผิดตามมาตรา ๑๔๘ แล้ว เจ้าพนักงานจราจรมีอำนาจสั่งให้ผู้ฝ่าฝืนรื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายสิ่งกีดขวางดังกล่าวได้ ถ้าไม่ยอมรื้อถอนหรือเคลื่อนย้าย ให้เจ้าพนักงานจราจรมีอำนาจรื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายได้” ซึ่งมาตรา ๑๑๔ นี้ไม่ได้ห้ามวาง ตั้ง ยื่น หรือแขวนสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือกระทำด้วยประการใด ๆ ในลักษณะที่เป็นการกีดขวางการจราจรอย่างเด็ดขาด แต่ยังมีผ่อนปรนให้กระทำได้หากมีเหตุอันจำเป็นโดยอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่เจ้าพนักงานจราจรจะอนุญาตได้เป็นการชั่วคราว ส่วนมาตรา ๑๒๘ บัญญัติอยู่ในลักษณะ ๑๗ ว่าด้วยเบ็ดเตล็ด มาตรา ๑๒๘ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดวาง เท หรือทิ้งเศษแก้ว ตะปู ลวด น้ำมันหล่อลื่น กระจกหรือสิ่งอื่นใด หรือกระทำด้วยประการใด ๆ บนทางอันอาจทำให้เกิดอันตรายหรือเสียหายแก่ยานพาหนะหรือบุคคล หรือเป็นการกีดขวางการจราจร” มาตรา ๑๒๘ นี้จึงบัญญัติไว้ด้วยมีวัตถุประสงค์เพื่อความสะดวกและความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนของสาธารณชน อันเป็นการคุ้มครองบุคคลอื่นที่ไม่ได้เข้าร่วมชุมนุมด้วยให้สามารถใช้รถใช้ถนนในทางสาธารณะได้ตามสมควร พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ มาตรา ๑๒๘ ไม่ได้ขัดขวางการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ สอดคล้องกับหลักการคุ้มครองความสะดวกของประชาชนที่จะใช้ถนนสาธารณะ หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ชุมนุมและบุคคลอื่นที่ไม่ได้เข้าร่วมชุมนุมให้เกิดดุลยภาพ มิได้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ เพราะมิได้จำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจนเกินสมควรและมิได้กระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพ เป็นบทบัญญัติที่มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป มิได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเฉพาะเจาะจง มิได้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ เพราะมิได้จำกัดเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ กล่าวคือปัจเจกชนยังมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธตราบเท่าที่มิได้มีการกระทำอันล่วงละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่นตามที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้หรือมิได้มีการกระทำที่ขัดต่อกฎหมาย มิได้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ เพราะไม่ได้จำกัดสิทธิของบุคคลให้สามารถต่อต้านโดยสันติวิธี

ต่อการกระทำใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศด้วยวิถีทางที่มีชอบ และไม่ได้ลิดรอนหน้าที่ของบุคคลทุกคนในการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขแต่อย่างใด ส่วนพระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๔๘ และมาตรา ๑๕๒ บัญญัติอยู่ในลักษณะ ๑๙ ว่าด้วยบทกำหนดโทษ ซึ่งโดยเนื้อหาของบทกำหนดโทษนี้ ไม่มีกรณีที่จะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมาตราใดได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ และพระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๒๘ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐

นายจรูญ อินทจาร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายเฉลิมพล เอกอรุ ตูลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๓/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒๒/๒๕๕๔

วันที่ ๒๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๒๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่หนึ่ง พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๙ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ส่วนที่ ๑๓ สิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญ มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลในการต่อต้านโดยสันติวิธีต่อการกระทำใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ส่วนมาตรา ๗๐ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๔ หน้าที่ของชนชาวไทย ซึ่งกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สำหรับประมวลกฎหมายอาญา เป็นกฎหมายที่กำหนดเกี่ยวกับลักษณะการกระทำที่เป็นความผิด และกำหนดโทษทางอาญา มาตรา ๒๑๕ เป็นบทบัญญัติความผิด ลักษณะ ๕ ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน โดยบัญญัติว่า ผู้ใดมีวุ่นวายกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้าย ชูเชียวว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง ผู้นั้นมีความผิดและต้องรับโทษ ถ้าผู้กระทำความผิดคนหนึ่งคนใดมีอาวุธ บรรดาผู้ที่กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น และถ้าผู้กระทำความผิด

เป็นหัวหน้า หรือเป็นผู้มีหน้าที่สั่งการในการกระทำความผิดนั้น ยิ่งต้องรับโทษหนักขึ้น มาตรา ๒๑๕ จึงเป็นบทบัญญัติเพื่อให้เกิดความสงบสุขของประชาชน แต่ก็มีได้ตัดสิทธิของบุคคลที่จะต่อต้านโดยสันติวิธี ต่อการกระทำใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด ทั้งนี้ได้ลิดรอนหน้าที่ของบุคคลในการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐

ประเด็นที่สอง พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ส่วนที่ ๑ บททั่วไป บัญญัติคุ้มครองและรับรองว่าการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ กฎหมายดังกล่าวต้องมีผลใช้บังคับ เป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ส่วนที่ ๑๑ เสรีภาพในการชุมนุมและการสมาคม เป็นบทบัญญัติที่รับรองเสรีภาพของบุคคลในการชุมนุมโดยสงบ และปราศจากอาวุธ การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะในกรณีการชุมนุมสาธารณะ และเพื่อคุ้มครองความสงบเรียบร้อยของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ ตามมาตรานี้ จึงเป็นเสรีภาพในการชุมนุมรวมกลุ่มกันเพื่อสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน หรือเพื่อเรียกร้องและแสดงความคิดเห็นต่อรัฐ การชุมนุมนั้นต้องมีวัตถุประสงค์ที่สุจริต ไม่ก่อให้เกิด ความวุ่นวายในบ้านเมืองหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยในบ้านเมือง การใช้เสรีภาพตามมาตรานี้ ต้องเป็นไปตามกรอบที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ กำหนด กล่าวคือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน ทั้งต้องอยู่ภายในขอบเขตของกฎหมายด้วย

สำหรับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ ได้กล่าวถึงไว้แล้วในการพิจารณาประเด็นที่หนึ่ง ส่วนพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ อยู่ในลักษณะ ๑๔ ว่าด้วยสัตว์และสิ่งของในทาง มาตรา ๑๑๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดวาง ตั้ง ยื่น หรือแขวนสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ในลักษณะที่เป็นการกีดขวางการจราจร เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานจราจร แต่เจ้าพนักงานจราจรจะอนุญาตได้ต่อเมื่อมีเหตุอันจำเป็นและเป็นการชั่วคราวเท่านั้น” วรรคสอง บัญญัติว่า “ผู้ฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่งนอกจากจะมีความผิดตามมาตรา ๑๔๘ แล้ว เจ้าพนักงานจราจรมีอำนาจสั่งให้ผู้ฝ่าฝืนรื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายสิ่งกีดขวางดังกล่าวได้ ถ้าไม่ยอมรื้อถอนหรือเคลื่อนย้าย ให้เจ้าพนักงานจราจรมีอำนาจรื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายได้ ” เห็นได้ว่า มาตรา ๑๑๔ ไม่ได้ห้ามวาง ตั้ง ยื่น หรือแขวนสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือกระทำด้วยประการใด ๆ ในลักษณะที่เป็นการกีดขวางการจราจรอย่างเด็ดขาดเสียทีเดียว แต่ยังผ่อนปรนให้กระทำได้หากมีเหตุอันจำเป็นโดยอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่เจ้าพนักงานจราจรจะอนุญาตได้เป็นการชั่วคราว

ส่วนมาตรา ๑๒๘ อยู่ในลักษณะ ๑๗ ว่าด้วยเบ็ดเตล็ด มาตรา ๑๒๘ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดวาง เท หรือทิ้งเศษแก้ว ตะปู ลวด น้ำมันหล่อลื่น กระจกหรือสิ่งอื่นใด หรือกระทำด้วยประการใด ๆ บนทางอันอาจทำให้เกิดอันตรายหรือเสียหายแก่ยานพาหนะหรือบุคคล หรือเป็นการกีดขวางการจราจร” มาตรา ๑๒๘ นี้ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อความสะอาดและความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนของสาธารณชน อันเป็นการคุ้มครองบุคคลอื่นที่ไม่ได้เข้าร่วมชุมนุม ให้สามารถใช้รถใช้ถนนในทางสาธารณะได้ตามสมควร

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๒๘ มิได้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ เพราะมิได้จำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลจนเกินสมควร และมีได้กระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพ เป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับเป็นการทั่วไป มิได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง มิได้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ เพราะไม่ได้ขัดขวางการใช้เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ ทั้งยังสอดคล้องกับหลักการคุ้มครองความสะอาดและความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนของสาธารณชน และหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ชุมนุมกับของบุคคลอื่นที่ไม่ได้เข้าร่วมการชุมนุมให้เกิดดุลยภาพ มิได้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ เพราะมิได้จำกัดสิทธิของบุคคลที่จะต่อต้านโดยสันติวิธีซึ่งการกระทำใด ๆ ที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ

โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และมีได้ลิดรอนหน้าที่ของบุคคลที่จะพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แต่อย่างไร

จึงเห็นว่า พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๒๘ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐

นายเฉลิมพล เอกอุรุ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายชัช ชลวร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๓/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒๒/๒๕๕๕

วันที่ ๒๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ มาตรา ๑๒๘ มาตรา ๑๔๘ และมาตรา ๑๕๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่

ความเห็น

เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ เป็นบทบัญญัติที่เป็นหลักประกันความมั่นคงแห่งสิทธิและเสรีภาพที่ว่า การตรากฎหมายจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ ภายใต้เงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญกำหนดคือ ต้องอาศัยอำนาจตามกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ส่วนมาตรา ๖๓ เป็นบทบัญญัติรับรองให้บุคคลมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะในกรณีการชุมนุมสาธารณะ และเพื่อคุ้มครองความสะดวกของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงครามหรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก ส่วนมาตรา ๖๙ เป็นบทบัญญัติรับรองให้บุคคลมีสิทธิต่อต้านโดยสันติวิธีซึ่งการกระทำใด ๆ ที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ และมาตรา ๗๐

เป็นบทบัญญัติกำหนดหน้าที่ของปวงชนชาวไทยโดยให้บุคคลมีหน้าที่พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ ประเด็นที่หนึ่ง ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่

เห็นว่า ประมวลกฎหมายอาญาจัดเป็นกฎหมายที่เป็นกลไกสำคัญและจำเป็นที่รัฐต้องใช้เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนอันเป็นประโยชน์ด้านความมั่นคงของประเทศ ซึ่งเป็นบทบัญญัติกำหนดเกี่ยวกับลักษณะการกระทำที่เป็นความผิดและโทษอันเป็นความรับผิดทางอาญา โดยมาตรา ๒๑๕ เป็นบทบัญญัติความผิดลักษณะ ๕ ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน ซึ่งบัญญัติว่า ผู้ใดมั่วสุมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้าย ชูเชื้อว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าผู้กระทำความผิดคนหนึ่งคนใดมีอาวุธ บรรดาผู้ที่กระทำความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นหัวหน้า หรือเป็นผู้มีหน้าที่สั่งการในการกระทำความผิดนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เห็นได้ว่า แม้รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ ซึ่งเป็นบทบัญญัติรับรองสิทธิต่อต้านโดยสันติวิธีของบุคคลอันเป็นสิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ และมาตรา ๗๐ ซึ่งเป็นบทบัญญัติกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาบทบัญญัติประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ ที่กำหนดให้การมั่วสุมที่ใช้กำลังหรือกระทำการให้เกิดความวุ่นวายอันกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนเป็นความผิดที่ต้องรับโทษทางอาญา จึงเป็นบทบัญญัติที่เป็นกลไกสำคัญและจำเป็นที่รัฐต้องใช้เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนอันเป็นประโยชน์ด้านความมั่นคงของประเทศ ซึ่งมีเจตนารมณ์เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนและความมั่นคงของประเทศอันเป็นวัตถุประสงค์ของกฎหมายให้บรรลุผล อย่างไรก็ตาม บุคคลยังมีสิทธิต่อต้านโดยสันติวิธีและมีหน้าที่พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ ได้ทราบเท่าที่ไม่เป็นการกระทำที่เป็นความผิดตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งการใช้สิทธิและหน้าที่ของบุคคลดังกล่าวยังต้องอยู่ในกรอบของรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ดังนั้น

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ เป็นบทบัญญัติที่เป็นไปตามเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้แล้ว ว่ากระทำได้ กล่าวคือ เป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพเท่าที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมาย อีกทั้งเป็นบทบัญญัติที่มีผลใช้บังคับเพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลทุกคนที่อยู่ภายใต้บังคับตามที่บัญญัติไว้ เป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ไม่กระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญแห่งสิทธิของบุคคลในการต่อต้านโดยสันติวิธี และมีได้เป็นการลิดรอนหน้าที่ของบุคคลในการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งรัฐธรรมนูญได้รับรองไว้ ส่วนการพิจารณาว่าการกระทำใดจะเป็นการกระทำที่มีลักษณะซึ่งรัฐธรรมนูญรับรองเสรีภาพไว้หรือไม่นั้น องค์กรตุลาการที่มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ จะเป็นผู้พิจารณาเป็นรายกรณีไป ว่าการกระทำนั้นเป็นกรณีตามเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้หรือไม่

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ มาตรา ๑๒๘ มาตรา ๑๔๘ และมาตรา ๑๕๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่

เห็นว่า พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๔๘ และมาตรา ๑๕๒ เป็นบทบัญญัติอยู่ในลักษณะ ๑๙ ว่าด้วยบทกำหนดโทษ ซึ่งโดยเนื้อหาของบทบัญญัติเกี่ยวกับบทกำหนดโทษนี้ไม่มีกรณีที่จะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมาตราใดได้ จึงมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๒๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตราที่อ้างไว้หรือไม่ เห็นว่า โดยที่พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒ มีเจตนารมณ์ในการประกาศใช้ว่า การคมนาคมและขนส่งทางบกได้เจริญก้าวหน้าขยายตัวไปทั่วประเทศและเชื่อมโยงไปยังประเทศใกล้เคียง และจำนวนยานพาหนะในท้องถนนและทางหลวงได้ทวีจำนวนขึ้นเป็นลำดับ สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจรรยาบรรณในขณะนั้นซึ่งได้ใช้บังคับมาว่าสี่สิบปีให้เหมาะสมกับสภาพการจราจรและจำนวนยานพาหนะที่เพิ่มขึ้น และเพื่อความปลอดภัยแก่ชีวิตร่างกายและทรัพย์สินของประชาชน ต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้เหมาะสม มีประสิทธิภาพ ความสะดวกและความปลอดภัยในการจราจร เนื่องจากอุบัติเหตุจากการจราจรทางบกมีผลต่อการพัฒนาประเทศโดยตรงและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มจำนวนสูงขึ้นเป็นอันมาก พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นกฎหมายที่เป็นกลไกสำคัญ และจำเป็นที่รัฐต้องใช้เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนโดยกำหนดมาตรการสร้างความปลอดภัย

และลดความรุนแรงของอันตรายที่อาจเกิดขึ้นแก่ผู้ขับขี่รถยนต์และคนโดยสารรถยนต์ เพื่อให้การจราจร มีความปลอดภัยแก่ชีวิตร่างกายและทรัพย์สินของประชาชน และมีความสะดวกด้วยการจัดระเบียบ ว่าด้วยการจราจรสำหรับเจ้าของ ผู้ขับขี่ และผู้โดยสาร และเป็นบทบัญญัติที่กำหนดลักษณะการกระทำ ที่เป็นความผิดและโทษอันเป็นความรับผิดทางอาญา โดยมาตรา ๑๑๔ เป็นบทบัญญัติความผิดลักษณะ ๑๔ ว่าด้วยสัตว์และสิ่งของในทาง ซึ่งบัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดวาง ตั้ง ยื่น หรือแขวนสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือกระทำ ด้วยประการใด ๆ ในลักษณะที่เป็นการกีดขวางการจราจร เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานจราจร แต่เจ้าพนักงานจราจรจะอนุญาตได้ต่อเมื่อมีเหตุอันจำเป็นและเป็นการชั่วคราวเท่านั้น หากฝ่าฝืน นอกจากจะมีความผิดตามมาตรา ๑๔๘ แล้ว เจ้าพนักงานจราจรมีอำนาจสั่งให้ผู้ฝ่าฝืนรื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายสิ่งกีดขวางดังกล่าวได้ ถ้าไม่ยอมรื้อถอนหรือเคลื่อนย้าย ให้เจ้าพนักงานจราจรมีอำนาจรื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายได้ ส่วนมาตรา ๑๒๘ เป็นบทบัญญัติความผิดลักษณะ ๑๗ ว่าด้วยเบ็ดเตล็ด ซึ่งบัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดวาง เท หรือทิ้งเศษแก้ว ตะปู ลวด น้ำมันหล่อลื่น กระจกหรือสิ่งอื่นใด หรือกระทำด้วยประการใด ๆ บนทางอันอาจทำให้เกิดอันตรายหรือเสียหายแก่ยานพาหนะหรือบุคคล หรือเป็นการกีดขวางการจราจร เมื่อพิจารณาบทบัญญัติทั้งสองมาตราที่กำหนดลักษณะการกระทำไว้ โดยมาตรา ๑๑๔ ให้การกระทำที่เป็นความผิดต้องเป็นลักษณะกีดขวางการจราจร เว้นแต่ได้รับอนุญาต จากเจ้าพนักงานจราจร และกำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตไว้ด้วยว่าต้องมีเหตุอันจำเป็นและเป็นการชั่วคราว เท่านั้น ส่วนมาตรา ๑๒๘ ให้การกระทำที่เป็นความผิดต้องเป็นการกระทำบนทางอันอาจทำให้เกิดอันตราย หรือเสียหาย แม้รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ รับรองเสรีภาพของบุคคลในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ แต่บทบัญญัตินี้ดังกล่าวก็มีได้รับรองโดยเด็ดขาด แต่ให้จำกัดเสรีภาพได้ภายใต้เงื่อนไขที่บัญญัติไว้ คือ จำกัดเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธได้แต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะ เพื่อคุ้มครองความสะดวกของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ เมื่อบทบัญญัติทั้งสองมาตราแห่งพระราชบัญญัตินี้ ที่กำหนดให้การกระทำที่เป็นการกีดขวางการจราจรหรืออาจทำให้เกิดอันตรายหรือเสียหาย เป็นความผิด ที่ต้องรับโทษทางอาญา ซึ่งการกระทำดังกล่าวกระทบต่อความสงบสุขเรียบร้อยของประชาชนทั่วไป อันเป็นประโยชน์ส่วนรวม บทบัญญัติทั้งสองมาตราดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่มีเจตนารมณ์ให้วัตถุประสงค์ ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนโดยการคุ้มครองประชาชนทั่วไปให้มีความปลอดภัยแก่ชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน บรรลุผล อย่างไรก็ดี บุคคลยังมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธได้

ตราบเท่าที่ไม่เป็นการกระทำที่เป็นความผิดตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ เห็นได้ว่า เสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ตามมาตรา ๖๓ รัฐธรรมนูญบัญญัติให้เสรีภาพดังกล่าวอาจถูกจำกัดได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญมาตรานั้น ๆ ย่อมหมายความว่า แม้บุคคลจะมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ แต่สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของบุคคลตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ยังต้องอยู่ในกรอบของรัฐธรรมนูญและกฎหมาย พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๒๘ จึงเป็นบทบัญญัติตามเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้แล้วว่ากระทำได้ กล่าวคือ เป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และกระทำเท่าที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมาย อีกทั้งเป็นบทบัญญัติที่มีผลใช้บังคับเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลทุกคนที่อยู่ภายใต้บทบังคับตามที่บัญญัติไว้เป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ไม่กระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ตามมาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๙ ทั้งมิได้เป็นการลิดรอนหน้าที่ของบุคคลในการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามมาตรา ๗๐ แต่อย่างใด ส่วนการพิจารณาว่าการกระทำใดจะเป็นการกระทำที่มีลักษณะซึ่งรัฐธรรมนูญรับรองเสรีภาพไว้หรือไม่นั้น องค์การตุลาการที่มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ จะเป็นผู้พิจารณาเป็นรายกรณีไป ว่าการกระทำนั้นเป็นกรณีตามเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้หรือไม่เช่นเดียวกัน

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ และพระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ มาตรา ๑๒๘ มาตรา ๑๔๘ และมาตรา ๑๕๒ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐

นายชัช ชลวร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายนุรักษ์ มาประณีต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๓/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒๒/๒๕๕๕

วันที่ ๒๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นข้อที่หนึ่งมีว่า ประมวลกฎหมายหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่

ประเด็นข้อที่สองมีว่า พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๒๘ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นข้อที่หนึ่ง ประมวลกฎหมายหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ บัญญัติว่า “ผู้ใดมีสุ่มกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้าย ชูเชียวว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิดคนหนึ่งคนใดมีอาวุธ บรรดาผู้ที่กระทำความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นหัวหน้า หรือเป็นผู้มีหน้าที่สั่งการในการกระทำความผิดนั้น ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๙ บัญญัติว่า “บุคคล ย่อมมีสิทธิต่อต้านโดยสันติวิธีซึ่งการกระทำใด ๆ ที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๗๐ บัญญัติว่า “บุคคลมีหน้าที่พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้”

เห็นว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ เป็นบทบัญญัติห้ามผู้ใดมั่วสุมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้าย ชูเชื้ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายหรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง เพื่อมิให้เกิดความสงบสุขแก่ประชาชน เป็นบทบัญญัติที่มีได้ห้ามสิทธิของบุคคลที่จะต่อต้านโดยสันติวิธีกับบุคคลหรือพรรคการเมืองที่จะให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ อีกทั้งมิได้ขัดขวางสิทธิหน้าที่ของบุคคลที่จะพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ จึงเห็นว่าประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ มิได้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐

ประเด็นข้อที่สองมีว่า พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๒๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่

พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดวาง ตั้ง ยื่น หรือแขวนสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือกระทำด้วยประการใด ๆ ในลักษณะที่เป็นการกีดขวางการจราจร เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานจราจร แต่เจ้าพนักงานจราจรจะอนุญาตได้ต่อเมื่อมีเหตุอันจำเป็นและเป็นการชั่วคราวเท่านั้น

ผู้ฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง นอกจากจะมีความผิดตามมาตรา ๑๔๘ แล้ว เจ้าพนักงานจราจรมีอำนาจสั่งให้ผู้ฝ่าฝืนรื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายสิ่งกีดขวางดังกล่าวได้ ถ้าไม่ยอมรื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายให้เจ้าพนักงานจราจรมีอำนาจรื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายได้”

มาตรา ๑๒๘ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดวาง เท หรือทิ้งเศษแก้ว ตะปู ลวด น้ำมันหล่อลื่น กระจกหรือสิ่งอื่นใด หรือกระทำด้วยประการใด ๆ บนทางอันอาจทำให้เกิดอันตรายหรือเสียหายแก่ยานพาหนะหรือบุคคล หรือเป็นการกีดขวางการจราจร”

ส่วนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ บัญญัติว่า “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้”

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วยโดยอนุโลม”

มาตรา ๖๓ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะในกรณีการชุมนุมสาธารณะ และเพื่อคุ้มครองความสงบของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะหรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก”

มาตรา ๖๔ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิต่อต้านโดยสันติวิธีซึ่งการกระทำใด ๆ ที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๗๐ บัญญัติว่า “บุคคลมีหน้าที่พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้”

พิเคราะห์แล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติจรรยาทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๒๘ เป็นบทบัญญัติโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนของประชาชนเป็นการทั่วไป มิได้จำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลผู้ชุมนุม กลับเป็นการคุ้มครองเพื่อความปลอดภัยความสงบของประชาชนที่จะใช้ถนนสาธารณะ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป มิได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง มิได้จำกัดเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ อีกทั้งไม่ได้จำกัดสิทธิของบุคคลให้สามารถต่อต้านโดยสันติวิธีต่อการกระทำใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศด้วยวิถีทางที่มีชอบ และไม่ได้ลิดรอนหน้าที่

ของบุคคลทุกคนในการพิทักษ์รักษาชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ด้วยเหตุผลดังที่ได้วินิจฉัยมาแล้ว จึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ ไม่ขัดหรือแย้ง
ต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐
และพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๒๘ ไม่ขัดหรือแย้ง
ต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๙
และมาตรา ๗๐

นายอนุรักษ์ มาประณีต

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายบุญส่ง กุลบุปผา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๓/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒๒/๒๕๕๕

วันที่ ๒๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๒๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่หนึ่ง ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ส่วนที่ ๑๓ สิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญ โดยบัญญัติให้บุคคลย่อมมีสิทธิต่อต้านโดยสันติวิธีซึ่งการกระทำใด ๆ ที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๐ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๔ ว่าด้วยหน้าที่ของชนชาวไทย โดยบัญญัติให้บุคคลมีหน้าที่พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้

สำหรับประมวลกฎหมายอาญาเป็นกฎหมายมหาชนว่าด้วยความผิดและโทษอาญา เป็นบทบัญญัติถึงความเกี่ยวพันระหว่างเอกชนกับรัฐ เนื่องจากการกระทำผิดอาญาเป็นการกระทำ ที่กระทบกระเทือนถึงความสงบเรียบร้อยแห่งชุมชนเป็นส่วนรวม และโดยที่รัฐมีอำนาจหน้าที่ในการรักษา ความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยภายในประเทศจึงต้องมีการตราประมวลกฎหมายอาญาขึ้น

เพื่อควบคุมการกระทำของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล มิให้ล่วงละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และมีให้ก่อความไม่สงบเรียบร้อยขึ้นในบ้านเมือง เมื่อพิจารณาประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ ซึ่งเป็นบทบัญญัติภาคความผิดที่เกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชนที่บัญญัติว่า “ผู้ใดมีวุ่นวายกัน ตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้าย ชูเชื้อว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด ให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิดคนหนึ่งคนใดมีอาวุธ บรรดาผู้ที่กระทำความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นหัวหน้า หรือเป็นผู้มีหน้าที่สั่งการในการกระทำความผิดนั้น ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” แล้ว เห็นว่า สิทธิตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ เป็นสิทธิของชนชาวไทยในการต่อต้านโดยสันติวิธี ซึ่งการกระทำใด ๆ ที่เป็นไปเพื่อให้ได้มา ซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นสิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญ เพื่อป้องกันมิให้บุคคลหรือพรรคการเมืองกระทำการใด ๆ เพื่อให้ได้มา ซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิชอบด้วยรัฐธรรมนูญ และเป็นสิทธิต่อต้านโดยสันติวิธี ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๐ เป็นหน้าที่ในการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งหากการใช้สิทธิ และหน้าที่ตามบทบัญญัติดังกล่าวเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแล้ว บุคคลผู้ใช้สิทธิและหน้าที่ดังกล่าว ย่อมได้รับความคุ้มครองตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แต่บทบัญญัติของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ เป็นบทบัญญัติในภาคความผิดที่เกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชนโดยมีวัตถุประสงค์ ที่จะควบคุมการกระทำของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่อาจจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยขึ้นในบ้านเมือง อันเป็นการคุ้มครองความสงบสุขของประชาชน บทบัญญัตินี้ดังกล่าวมิได้มุ่งหมายหรือมีลักษณะเป็นการขัดขวาง หรือกระทบกระเทือนการใช้สิทธิและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ แต่อย่างใด ดังนั้น ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๒๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๖๓ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยมาตรา ๒๙ เป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองและรับรองว่าการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ โดยกฎหมายดังกล่าวต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย และมาตรา ๖๓ เป็นบทบัญญัติที่รับรองเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะในกรณีการชุมนุมสาธารณะ และเพื่อคุ้มครองความสงบของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะหรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก ส่วนรัฐธรรมนูญมาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ เป็นสิทธิและหน้าที่ของชนชาวไทยดังกล่าวมาแล้ว

สำหรับกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบกเริ่มตราขึ้นใช้บังคับเป็นฉบับแรก คือ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พุทธศักราช ๒๔๗๗ โดยมีเหตุผลในการตรา คือ สภาผู้แทนราษฎรถวายคำปรึกษาว่าสมควรจัดวางระเบียบจราจรทางบก เพื่อความสะดวกและปลอดภัยของประชาชน ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติดังกล่าว รวมทั้งที่แก้ไขเพิ่มเติม คือ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยมีเหตุผลในการประกาศใช้ คือ เนื่องจากการคมนาคมและขนส่งทางบกได้เจริญก้าวหน้าขยายตัวไปทั่วประเทศ และเชื่อมโยงไปยังประเทศใกล้เคียงและจำนวนยานพาหนะในท้องถนนและทางหลวงได้ทวีจำนวนขึ้นเป็นลำดับ ประกอบกับประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาว่าด้วยการจราจรทางถนนและพิธีสารว่าด้วยเครื่องหมายและสัญญาณตามถนน สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบกซึ่งได้ใช้บังคับมาว่าสี่สิบปีให้เหมาะสมกับสภาพการจราจรและจำนวนยานพาหนะที่เพิ่มขึ้น และเพื่อความปลอดภัยแก่ชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชน เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ ที่บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดวาง ตั้ง ยื่น หรือแขวนสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือกระทำด้วยประการใด ๆ ในลักษณะที่เป็นการกีดขวางการจราจร และมาตรา ๑๒๘ ที่บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดวาง เท หรือทิ้งเศษแก้ว ตะปู ลวด น้ำมันหล่อลื่น กระจกหรือสิ่งอื่นใด หรือกระทำ

ด้วยประการใด ๆ บนทางอันอาจทำให้เกิดอันตรายหรือเสียหายแก่ยานพาหนะหรือบุคคลหรือเป็นการกีดขวางการจราจรแล้ว เห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เป็นการจัดวางระเบียบจราจรทางบกเพื่อความสะดวกและความปลอดภัยแก่ชีวิตร่างกายและทรัพย์สินของประชาชน เพราะการกระทำที่กฎหมายห้ามทั้งสองมาตราดังกล่าวอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในการจราจร แม้จะมีผลกระทบกระเทือนต่อการใช้เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ อยู่บ้าง แต่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ วรรคสอง ก็ให้อำนาจกระทำได้เพื่อคุ้มครองความสะดวกของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ และเป็นกรณีเท่าที่จำเป็นไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งเสรีภาพนั้น บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ รวมทั้งบทบัญญัติดังกล่าวมิได้มุ่งหมายหรือมีลักษณะเป็นการขัดขวางหรือกระทบกระเทือนการใช้สิทธิและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ แต่อย่างใด ดังนั้น พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๒๘ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า

ประเด็นที่หนึ่ง ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๒๘ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐

นายบุญส่ง กุลบุปผา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายสุพจน์ ไข่มุกด์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๓/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒๒/๒๕๕๕

วันที่ ๒๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

ประเด็นวินิจฉัย

- ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่
- พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๒๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่ ๑ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิต่อต้านโดยสันติวิธีซึ่งการกระทำใด ๆ ที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้” เห็นว่า มาตรา ๖๙ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ ส่วนที่ ๑๓ สิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญตราขึ้นโดยมีเจตนารมณ์เพื่อกำหนดให้บุคคลมีสิทธิต่อต้านโดยสันติวิธีหรือโดยสงบต่อการกระทำใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศด้วยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ เช่น การทำรัฐประหารหรือยึดอำนาจการปกครองประเทศ เป็นต้น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๐ บัญญัติว่า “บุคคลมีหน้าที่พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้” เห็นว่า มาตรา ๗๐ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๔ หน้าที่ของชนชาวไทย ตราขึ้นโดยมีเจตนารมณ์เพื่อกำหนดให้เป็นหน้าที่ของบุคคลทุกคนในการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สำหรับประมวลกฎหมายอาญาเป็นบทบัญญัติที่กำหนดเกี่ยวกับลักษณะการกระทำที่เป็นความผิด และกำหนดโทษอันเป็นความรับผิดชอบทางอาญาไว้ โดยบทบัญญัติความผิดลักษณะ ๕ ว่าด้วยความผิด

เกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน มาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ใดมั่วสุมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้าย ชูเชิญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” วรรคสอง บัญญัติว่า “ถ้าผู้กระทำความผิดคนหนึ่งคนใดมีอาวุธ บรรดาผู้ที่กระทำความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” และวรรคสาม บัญญัติว่า “ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นหัวหน้า หรือเป็นผู้มีหน้าที่สั่งการในการกระทำความผิดนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” เห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าวตราขึ้นโดยมีเจตนารมณ์เพื่อกำหนดถึงพฤติการณ์ของการกระทำที่ก่อให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง ในลักษณะของการมั่วสุมกัน โดยใช้กำลังประทุษร้าย ชูเชิญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือการกระทำประการหนึ่งประการใดเพื่อให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมืองและกำหนดโทษแก่ผู้กระทำการฝ่าฝืน บทบัญญัติดังกล่าวไว้

พิจารณาแล้วจึงเห็นว่า บทบัญญัติของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ เป็นบทบัญญัติที่มีเจตนารมณ์เพื่อมิให้มีการละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของบุคคล มิให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยขึ้นในบ้านเมือง อันกระทบต่อความสงบสุขของประชาชน บุคคลที่มั่วสุมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไป แล้วกระทำการให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมืองย่อมมีความผิด บทบัญญัติดังกล่าวจึงมีเจตนารมณ์แตกต่างกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ ที่บัญญัติให้สิทธิแก่บุคคลในการที่จะใช้สิทธิต่อต้านโดยสันติวิธี หรือโดยสงบต่อการกระทำใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศด้วยวิธีการที่มีได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และแตกต่างกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๐ ที่กำหนดให้เป็นหน้าที่ของบุคคลทุกคนในการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เมื่อเจตนารมณ์ของกฎหมายมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน จึงไม่ขัดหรือแย้งกัน ดังนั้น ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐

ประเด็นที่ ๒ พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๒๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่

พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ บัญญัติอยู่ในลักษณะ ๑๔ ว่าด้วยสัตว์และสิ่งของในทาง มาตรา ๑๑๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดวาง ตั้ง ยื่น หรือแขวนสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ในลักษณะที่เป็นการกีดขวางการจราจร เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานจราจร แต่เจ้าพนักงานจราจรจะอนุญาตได้ต่อเมื่อมีเหตุอันจำเป็นและเป็นการชั่วคราวเท่านั้น” วรรคสอง บัญญัติว่า “ผู้ฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง นอกจากจะมีความผิดตามมาตรา ๑๔๘ แล้ว เจ้าพนักงานจราจรมีอำนาจสั่งให้ผู้ฝ่าฝืนรื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายสิ่งกีดขวางดังกล่าวได้ ถ้าไม่ยอมรื้อถอนหรือเคลื่อนย้าย ให้เจ้าพนักงานจราจรมีอำนาจรื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายได้” เห็นว่า มาตรา ๑๑๔ มีเจตนารมณ์เพื่อรักษาพื้นที่การจราจรให้ผู้สัญจรเกิดความสะดวก ปลอดภัย ดังนั้น การวาง ตั้ง ยื่น หรือแขวนสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือกระทำด้วยประการใด ๆ ในลักษณะที่เป็นการกีดขวางการจราจร จึงไม่สามารถกระทำได้ แต่ยังผ่อนปรนให้กระทำได้หากมีเหตุอันจำเป็นโดยอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่เจ้าพนักงานจราจรจะอนุญาตได้เป็นการชั่วคราว ส่วนพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๒๘ บัญญัติอยู่ในลักษณะ ๑๗ ว่าด้วยเบ็ดเตล็ด บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดวาง เท หรือทิ้งเศษแก้ว ตะปู ลวด น้ำมันหล่อลื่น กระจกหรือสิ่งอื่นใด หรือกระทำด้วยประการใด ๆ บนทางอันอาจทำให้เกิดอันตราย หรือเสียหายแก่ยานพาหนะหรือบุคคล หรือเป็นการกีดขวางการจราจร” เห็นว่า มาตรา ๑๒๘ บัญญัติไว้ด้วยมีวัตถุประสงค์เพื่อความสะดวกและความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนของสาธารณชน อันเป็นการคุ้มครองบุคคลอื่นที่ไม่ได้เข้าร่วมชุมนุมด้วยให้สามารถใช้รถใช้ถนนในทางสาธารณะได้ตามสมควร

พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ มาตรา ๑๒๘ มุ่งประสงค์ที่ห้ามการชุมนุมที่เป็นการปิดขวางถนน จนเป็นเหตุให้ประชาชนที่ใช้ยานพาหนะในการเดินทางผ่านไปมาไม่สามารถเดินทางผ่านถนนสายดังกล่าว อันเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมืองได้ บทบัญญัติดังกล่าวไม่ได้ขัดขวางการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ หากกระทำภายใต้กรอบของกฎหมาย ทั้งยังสอดคล้องกับหลักการคุ้มครองความสะดวกของประชาชนที่จะใช้ถนนสาธารณะ หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ชุมนุมและบุคคลอื่นที่ไม่ได้เข้าร่วมชุมนุมให้เกิดดุลยภาพ จึงมิได้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ และมีได้จำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจนเกินสมควร มิได้กระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพ ทั้งเป็นบทบัญญัติที่มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป มิได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือ แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเฉพาะเจาะจง จึงมิได้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙

นอกจากนี้บุคคลยังมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธเท่าที่มีได้ มีการกระทำอันล่วงละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่นตามที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ หรือมิได้มีการกระทำที่ขัดต่อกฎหมาย ฉะนั้นเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๒๘ จึงมิได้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ ที่ให้สิทธิบุคคลในการต่อต้านโดยสันติวิธี ต่อการกระทำใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศด้วยวิถีทางที่มีชอบ และได้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๐ ที่ให้บุคคลมีหน้าที่พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขแต่อย่างใด

อาศัยเหตุผลดังได้วินิจฉัยแล้วข้างต้น จึงมีความเห็นว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ และพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๒๘ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐

นายสุพจน์ ไข่มุกด์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายอุดมศักดิ์ นิตินทร ตลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๓/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒๒/๒๕๕๕

วันที่ ๒๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

ประเด็นวินิจฉัย ตามคำร้องมีประเด็นวินิจฉัยรวมสองประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๒๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๙ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย และมาตรา ๗๐ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๔ หน้าที่ของชนชาวไทย โดยมาตรา ๒๙ เป็นบทบัญญัติที่ให้การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ว่า การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ และกฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลนั้นจะต้องมีผลบังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย มาตรา ๖๓ เป็นบทบัญญัติที่ให้เสรีภาพแก่ประชาชนในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ การจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะในกรณีการชุมนุมสาธารณะ และเพื่อคุ้มครองความสะดวกของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก มาตรา ๖๙ เป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิแก่บุคคล

ในการพิทักษ์รัฐธรรมนูญ โดยบุคคลมีสิทธิต่อต้านโดยสันติวิธีซึ่งการกระทำใด ๆ ที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และมาตรา ๗๐ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหน้าที่ของชนชาวไทยต้องมีหน้าที่พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ

ในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่รัฐธรรมนูญบัญญัติรับรองไว้นั้น จะมีการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนไว้สองลักษณะ กล่าวคือ การให้ความคุ้มครองไว้อย่างบริบูรณ์โดยไม่มีเงื่อนไขหรือข้อจำกัดใด ๆ แต่บางกรณีก็บัญญัติรับรองให้ความคุ้มครองไว้อย่างสัมพัทธ์ กล่าวคือรัฐยังสงวนไว้ซึ่งอำนาจที่จะจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์สาธารณะหรือความมั่นคงของรัฐ ตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้อำนาจไว้ เฉพาะแต่สิทธิและเสรีภาพในมโนธรรมหรือสิทธิและเสรีภาพในทางความคิดเท่านั้นที่รัฐธรรมนูญจะบัญญัติรับรองไว้ให้แก่ประชาชนอย่างบริบูรณ์ ส่วนสิทธิและเสรีภาพในการกระทำนั้น รัฐธรรมนูญจะบัญญัติรับรองไว้อย่างสัมพัทธ์เสมอ การดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมนั้น จำเป็นต้องมีระเบียบวินัย แต่ละคนจะใช้สิทธิหรือเสรีภาพของตนกระทำการใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นหรือต่อประโยชน์สาธารณะไม่ได้

ในประเด็นตามคำร้องที่ได้แย้งว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่ นั้น เห็นว่า ประมวลกฎหมายอาญาเป็นบทกฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล แม้สิทธิดังกล่าวจะเป็นสิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ก็ตาม แต่เนื่องจากกฎหมายอาญาจำเป็นต้องมีขึ้นเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะและการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขของสังคม และเพื่อให้เกิดสภาพบังคับของกฎหมายอย่างแท้จริง จึงต้องมีการวางบทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนไว้ อย่างไรก็ตาม การกำหนดว่าการกระทำใดควรเป็นความผิดกฎหมายอาญาหรือไม่ ย่อมต้องมีหลักกว่าจะกระทำได้เมื่อการกระทำนั้นเป็นที่เห็นได้ชัดในหมู่ชนส่วนมากกว่า เป็นการกระทำที่กระทบกระเทือนต่อสังคม และหมู่ชนส่วนมากมิได้ให้อภัยแก่การกระทำเช่นนั้น กับทั้งไม่สามารถกำหนดมาตรการควบคุมอย่างสมเหตุสมผลอื่น ๆ ได้อีกแล้ว จึงจำเป็นต้องใช้กฎหมายอาญาเพื่อบังคับกับกรณีที่เกิดขึ้น

บทบัญญัติมาตรา ๒๑๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา เป็นบทบัญญัติที่กำหนดความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน โดยบัญญัติว่า ผู้ใดมั่วสุมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้าย ชูเชิญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าผู้กระทำความผิดคนหนึ่งคนใดมีอาวุธ บรรดาผู้ที่กระทำความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นหัวหน้า หรือเป็นผู้มีหน้าที่สั่งการในการกระทำความผิดนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ บทบัญญัติมาตรา ๒๑๕ จึงเป็นมาตรการทางกฎหมายที่สำคัญเพื่อคุ้มครองมิให้บุคคลกระทำการใด ๆ ที่จะก่อให้เกิดความวุ่นวายในบ้านเมืองอันมีผลกระทบต่อความสงบสุขของประชาชนหรือต่อความมั่นคงของรัฐ จำเป็นที่รัฐจะต้องดำเนินการป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์วุ่นวายในบ้านเมืองดังกล่าว ดังนั้น หากมีการกระทำดังกล่าวเกิดขึ้นย่อมกล่าวอ้างมิได้ว่าเป็นการใช้สิทธิต่อต้านโดยสันติวิธีหรือมิใช่เป็นการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติมาตรา ๒๑๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐

ส่วนประเด็นที่ได้แย้งว่า พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๒๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรือไม่นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการจัดระเบียบของการคมนาคมและการขนส่งทางบกเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการจราจรและจำนวนยานพาหนะที่เพิ่มขึ้น และเพื่อความปลอดภัยแก่ชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชน รวมถึงคุ้มครองเสรีภาพของประชาชนในการเดินทางสัญจรไปมาในทางสาธารณะ โดยมาตรา ๑๑๔ บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดวาง ตั้ง ยื่น หรือแขวนสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือกระทำด้วยประการใด ๆ ในลักษณะที่เป็นการกีดขวางการจราจร เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานจราจร แต่เจ้าพนักงานจราจรจะอนุญาตได้ต่อเมื่อมีเหตุอันจำเป็นและเป็นการชั่วคราวเท่านั้น หากผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๑๔ จะมีความผิดตามมาตรา ๑๔๘ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท และมาตรา ๑๒๘ บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดวาง เท หรือทิ้งเศษแก้ว ตะปู ลวด น้ำมันหล่อลื่น กระจกหรือสิ่งอื่นใด หรือกระทำด้วยประการใด ๆ บนทางอันอาจทำให้เกิดอันตรายหรือเสียหายแก่ยานพาหนะหรือบุคคล หรือเป็นการกีดขวางการจราจร หากผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๒๘ จะมีความผิดตามมาตรา ๑๕๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

การใช้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใช้เสรีภาพในการชุมนุมโดยมีลักษณะกีดขวางการจราจรหรือการเดินทางสัญจรของบุคคล ย่อมเป็นการใช้เสรีภาพที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เพราะการใช้เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธที่รัฐธรรมนูญบัญญัติรับรองไว้นั้น บุคคลหรือกลุ่มบุคคลนั้นก็มิหน้าที่ต้องใช้เสรีภาพดังกล่าวด้วยความเคารพในสิทธิของบุคคลอื่นมิให้ถูกระทบกระเทือนจากการชุมนุมนั้นด้วย การชุมนุมใด ๆ ที่มีขึ้นด้วยวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือจากที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ย่อมไม่อาจทำได้และรัฐยังอาจสงวนไว้ซึ่งอำนาจที่จะจำกัดการใช้สิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมบางประการเท่าที่จำเป็นเพื่อความมั่นคงของรัฐ และคุ้มครองประโยชน์สาธารณะตลอดจนการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขของสังคมได้ เพราะเป็นหน้าที่ที่รัฐต้องทำเพื่อให้ความคุ้มครองความปลอดภัยแก่สังคมและประชาชนประกอบกับปัจจุบันในสังคมไทยได้มีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้ใช้วิธีการปิดถนนหรือวิธีการขัดขวางการเดินทางสัญจรของบุคคลอื่น ๆ เพื่อเป็นข้อต่อรองหรือข้อเรียกร้องให้รัฐดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตอบสนองต่อข้อเรียกร้องของตน อันมีลักษณะเป็นการปิดกั้นเสรีภาพในการเดินทางของบุคคลอื่นหากมิได้มีการใช้บังคับกฎหมายอย่างจริงจังก็จะเป็นเหตุให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลอื่นกระทำตามยอมทำให้เกิดความวุ่นวายในบ้านเมือง พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ จึงเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ วรรคสอง ที่รัฐสามารถตรากฎหมายจำกัดเสรีภาพของบุคคลในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองความสะดวกของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะหรือใช้เส้นทางจราจรร่วมกัน อีกทั้งการปิดการจราจรหรือขัดขวางเสรีภาพของบุคคลในการเดินทางย่อมมิใช่เป็นการใช้สิทธิต่อต้านโดยสันติ และมีใช่เป็นการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติมาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๒๘ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ และพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๒๘ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐

นายอุดมศักดิ์ นิติมন্ত্রী

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ